

Nr 19.

Av herrar **Nilsson** i Landskrona och **Olofsson** i Höganäs, *angående anordnande av diabetesdispensärer och inrättande av sommarkolonier för sockersjuka barn.*

Sockersjukan (diabetes mellitus) intager en särställning bland våra vanligaste sjukdomar. Den är starkt ärftlig, är obotlig, men efter insulinets upptäckt kunna symtomen hållas borta. Livslängden har därför betydligt ökats, och om alla sockersjuka sköttes som de borde, behövde inte en enda person dö på grund av sockersjuka.

Statistiska undersökningar i olika länder visa efter insulinets införande en kontinuerlig minskning av dödstalen i sockersjuka för åldrarna under 60 år, men en ökning för de högre åldrarna. Vid en uppskattning av det antal år, som de sockersjuka vunnit efter insulinets införande och tack vare den moderna terapien, ha de flesta forskare stannat för 7—10 år. För ett socialt bedömande av detta förhållande måste man emellertid hålla i minnet, att dessa vunna år icke tillbringas i sängen utan skänkas vederbörande vid en ålder och vid en sådan kondition, att dessa sockersjuka så gott som alla kunna vara produktiva och nyttiga medborgare.

Denna försenade dödlighet gör, att antalet personer som lida av sockersjuka ständigt ökar. Detta har också medfört, att på sina håll de sockersjuka slutit sig tillsammans till föreningar för att söka tillvarataga sina intressen. Inte minst i tider som de nuvarande med den rådande knappheten på livsmedel känna de ett starkt behov härav.

Det kan synas egendomligt att från det allmännas sida så litet åtgjorts mot en sjukdom som befinner sig i så kraftig utveckling. Detta måste bero på att införandet av insulinet i behandlingen och den därigenom skapade möjligheten att göra så många sockersjuka symtomfria har ställt det förhållandet i skuggan, att dessa symtomfria icke äro botade och att för flertalet dålig skötsel betyder hastig återgång till ett förnyat sjukdomstillstånd.

Omhändertagandet och den nödvändiga eftersynen av de sockersjuka torde väl lämpligast ske genom ett överflyttande på svensk mark av den dispensärverksamhet med kontroll i hemmen av en social kurator, som efterhand utarbetats av Labbé i Paris och Lawrence i London. Efter dessa riktlinjer arbeta i Stockholm två diabetesdispensärer, vilkas arbete inte kan uppskattas högt nog av stadens sockersjuka. Det består t. v. endast av poliklinikmottagningar, medan kuratorsbesök i hemmen ännu icke förekommit. (I Paris funnos 1937 hemkuratorer utrustade med tjänstebilar.)

Om en sådan verksamhet planlägges för hela landet, måste dispensärer-

nas verksamhet centraliseras på ett sådant sätt att de dels äro tillräckligt många, dels så centralt belägna i förhållande till de sockersjuka, att dessa icke utan alltför mycket besvär och alltför mycken tidsspilla kunna besöka desamma. I regel torde det inte behöva räknas med mer än två à tre årliga besök. Utom tryggheten för de sockersjuka skulle en dylik dispensärverksamhet avlasta tusentals underhållsdagar från de centrala länslasaretten. Frånsett detta skulle patienterna vid dispensärerna komma under vård av diabetesspecialister, vilket ingen kan begära att alla de lasarettsläkare skola vara, som annars i första hand finge taga hand om dem.

Då det f. n. pågår en stor enquête angående de sockersjuka, baserad på deras till livsmedelskommissionen ställda licensansökningar om extra kost, kan man här få materialet till den lämpliga förläggningen av diabetesdispensärerna inom landet.

*

Vad som i andra hand torde vara av den allra största betydelse är, att de sockersjuka barnen få möjlighet till en längre tids avkoppling från hemmen. Detta icke blott för deras egen skull utan även för att bereda mödrarna en välbehörlig vila. Nu för tiden anser man det ej vara tvunget att underkasta barnen så stränga dietrestriktioner som förut brukades. Men en viss kontroll *måste* det vara, och kan denna utsträckas över en längre tid *i ett sammanhang* (såsom t. ex. vid en sommarkoloni) skulle mycket vara vunnet. I England har en där befintlig sammanslutning av sockersjuka, the diabetic association, sedan flera år med egna medel underhållit sådan koloniverksamhet med — av deras årsberättelser att döma — utomordentliga resultat.

Att förbättra livsbetingelserna för dessa barn med en nedärvd, obotlig sjukdom och vilka dag ut och dag in måste taga insulininjektioner för att vara och bliva samhällsnyttiga medborgare (det rör sig här om tusentals individer) måste framstå som en samhällelig plikt av första ordningen.

Med stöd av vad ovan anförts få undertecknade hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning om anordnande av diabetesdispensärer i de olika länen samt inrättande av sommarkolonier för sockersjuka barn.

Stockholm den 16 januari 1943.

Karl J. Nilsson,
Landskrona.

Åke Olofsson,
Höganäs.